

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

BARNE- OG
LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.
Arkivkode: 431.41
Dato: 12.10.07
Sak nr: 2007/02823-025

Postadresse:
Postboks 8036
Dep

Besøksadresse:
Hausmannsgt.
23-25

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

Org.nr.
987 879 696

DERES REF
200702823-/TFU

VÅR REF
07/1751 - akj

DATO
10.10.2007

Høring – forslag til regulering av barnevernets omsorgsansvar for enslige mindreårige asylsøkere i den første fasen etter ankomst til landet

Det vises til høringsbrev av 23. august 2007.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har først noen generelle bemerkninger til forslaget og vil deretter knytte noen kommentarer til enkelt områder.

Generelt

Det er positivt at det lovfestes et omsorgsansvar for enslige mindreårige asylsøkere. For å lage et likeverdig tilbud er det derfor riktig at forskrift om rettigheter under oppholdet, tilsyn, kvalitet, godkjenning og politiattest gjelder som for andre barneverninstitusjoner.

Direktoratets entydige erfaring er at det er stort behov for dialog, samarbeid og informasjonsutveksling mellom alle parter som er involvert i den enslige mindreåriges situasjon. Det være seg polititjenestemannen som registrer asylsøknaden, saksbehandler i UDI, helsepersonell som foretar helsekontrollen, miljøarbeideren på omsorgssenteret, bosetter i IMDi eller bosettingskommunen. Samarbeid i alle ledd vil gagne den enkelte enslige mindreårige. Alle involverte har sine oppgaver som skal ivaretas, men alle har som fellesnevner at barnets beste står i sentrum. Det vil naturlig nok være varierende hvordan den enkelte vektlegger hva som er til det enkelte barns beste, men jo bedre samarbeidet og dialogen er, og dermed forståelsen for andres oppgaver, jo bedre vil hver enkelt kunne løse sine oppgaver til barnets beste. Hvis for eksempel UDI gjennom omsorgssenteret får informasjon om at barnet har kontakt med foreldre i hjemland, vil UDI kunne oppspore foreldrene og dermed gjøre det mulig for barnet å gjenforenes med sine foreldre. Her vil det også være nødvendig for UDI å kjenne til omsorgssenterets vurdering av situasjonen og hva slags kontakt barnet har med sine foreldre. Hvis det viser seg at en gjenforening ikke er til barnets beste, vil dette være viktig informasjon i bosettingssaken og ikke minst for barnevernet i den kommunen barnet bosettes. Likeledes vil det være viktig for omsorgssenteret og vite hvor asylsaken står og videre hvilke vurderinger IMDi gjør i bosettingssaken.

Dette hensynet synes ikke godt ivaretatt i forslaget. Dette kommer f eks til uttrykk når det gjelder taushetsplikten. Slik dette er foreslått er det relativt vanntette skott mellom det statlige barnevernet og andre sektorer som har oppgaver knyttet til den enslige mindreårige. Som på mange andre felt er tverretatlig samarbeid hensiktsmessig for å oppnå gode resultater. Det vises i denne forbindelse til Europarådets ministerkomitè's anbefalinger om livsprosjekter for enslige mindreårige. Av anbefalingene fremgår det at myndighetene skal ha en helhetlig tilnærming til hver enkelte enslige mindreårige og utarbeide fremtidsplaner for den enkelte. Planen skal være med på å skape en forståelig sammenheng mellom hva de kommer fra og hva de kommer til. Å etablere kontakt med hjemland og omsorgspersoner vil være identitetsstyrkende for den mindreårige. Det vil også være med på og gjøre fremtiden mer forutsigbar, enten den skal være i Norge, i hjemlandet eller i 3. land.

Omsorgen

Departementet har konkludert med at det ikke er behov for å fatte et plasseringsvedtak etter barnvernsloven kap 4, men at det bør lovfestes en plikt til å tilby enslige mindreårige asylsøkere plass på omsorgssenteret og plikt til å trekke inn kommunal barneverntjeneste ved behov, f eks når barn ikke ønsker å bo på senteret eller når det foreligger særlige behov som ikke kan tilfredsstilles på senteret.

Det er uklart hva som skjer hvis barnet ikke ønsker å bo på senteret. Det står i forslaget at *"omsorgssenteret bør søke å oppmuntre dette barnet til å bli boende på senteret"*. Videre er det uklart hva som skjer hvis barnet etter å ha registrert søknad hos politiet, men før vedkommende kommer til senteret, ønsker å dra til en venn/slektning. I lovteksten står det at omsorgssenterets tilbud *"skal gjelde fra barnet blir overført fra utlendingsmyndighetene..."*. Tidligere har det vært flere eksempler på barn som drar fra politiet eller mottak uten at omsorgssituasjonen er vurdert. Det ser ut som om dette også kan skje ved det nye forslaget. For å forhindre dette bør omsorgsansvaret defineres noe videre. Det bør i det minste presiseres at barn ikke skal bo hos slekt/venner før disse er godkjent av kommunalt barnevern. Alle enslige mindreårige asylsøkere uten følgeperson skal dermed innom omsorgssenteret. Det bør også være et samarbeid mellom omsorgssenteret og barnevernet hvis det viser seg at enkelte barn ikke bør bo på omsorgssenteret.

Målgruppe

Forslaget omfatter enslige mindreårige som er under 15 år. IMDi anbefaler at barnevernet så snart som mulig også overtar ansvaret for de over 15 år.

Det fremgår ikke av forslaget hvordan vurderingen av hvem som er over/under 15 år skal skje. Er det politiet som skal foreta vurderingen? Det kan lett tenkes situasjoner hvor personer godt under 15 år utgir seg for å være over 15 år for å bli plassert på at mottak for eldre personer. Dette kan f eks være tilfelle i saker som omhandler menneskehandel. Det motsatte kan også være tilfelle hvor en person på for eksempel 17 utgir seg for å være 14 år fordi vedkommende ønsker å bo på omsorgssenteret. Her bør det utarbeides klare retningslinjer.

Omsorgssenteret som plasseringssted

Omsorgssenteret skal også brukes som plasseringssted for andre barn med vedtak etter noen bestemmelser i kap 4. Forslaget nevner som eksempel barn som oppholder seg med foreldre i mottak, men hvor kommunalt barnevern treffer et vedtak etter kap 4 – da kan barnet plasseres på omsorgssenteret. Begrunnelsen er at kompetansen på omsorgssenteret skal kunne nyttes ovenfor andre barn med likeartede behov. Det bør presiseres hva som ligger i likeartede behov. Det vil for eksempel kunne være svært uheldig dersom et barn med vedtak etter kap. 4 pga atferdsvansker plasseres på omsorgssenteret. Enslige mindreårige asylsøkere befinner seg normalt i en svært sårbar situasjon og det bør derfor tas hensyn til

dette ved vurdering av hvilke andre barn som plasseres på senteret. Direktoratet vil i denne sammenheng påpeke at selv om enslige mindreårige asylsøkere er i en sårbar situasjon er de stort sett "normale" barn med "normale" behov. Noen er også spesielt ressurssterke. De fleste vil trenge hverdagslige aktivitet som barnehage/skole og fritidsaktiviteter sammen med andre barn i lokalsamfunnet.

Kartlegging

Det er foreslått at det skal lovfestes en plikt til å foreta en kartlegging av barnets situasjon og behov, som skal brukes når barnet skal bosettes. Kartleggingen skal foretas i samarbeid med barnet og vergen. Det skal foreligge samtykke for oversendelse til andre myndigheter. Det vil være viktig at IMDi og evt. kommunen blir involvert i hvordan denne kartleggingen skal foregå og hvilke forhold det er viktig at kommer frem gjennom kartleggingen slik at alle nødvendige forhold blir ivaretatt for å sikre en god bosetting.

Taushetsplikt

Ansatte på omsorgssenteret og statlig barnevern skal ha taushetsplikt etter barnevernloven § 6-7 Det er opp til senterets vurdering hvilke opplysninger de vil gi til andre etater. De kan gi opplysninger hvis de mener det er til barnets beste. Et eksempel på opplysninger er informasjon om barnets foreldre i hjemland. Her er det opp til ansatte på senteret om de mener det er til barnets beste om dette viderefremmes til f eks UDI eller til IMDi. Til IMDi vil en del opplysninger komme frem gjennom den bosettingsforberedende kartleggingen. IMDi vil ha behov for opplysninger allerede fra barnet ankommer senteret for å begynne forberedelser til bosettingen. Det fremgår ikke i forslaget hvordan dette skal ivaretas. Det sies imidlertid innledningsvis i høringen "*at det skal etableres gode og ensartede rutiner og praksis for samarbeidet med*" UDI og IMDi/bosettingskommune.

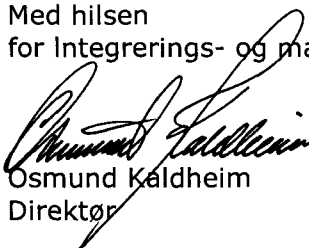
Bosettingsansvaret

Det er foretatt en oppramsing av omsorgssenterets praktiske oppgaver, hvor blant annet oppgaver knyttet til bosettingen er nevnt. Det fremgår av forslaget at omsorgssenteret skal *samarbeide med og bistå IMDi og kommunen ved bosettingen*. IMDi's prinsipielle syn er at bosettingsansvaret bør overføres til barnevernet, fordi det er naturlig at barnevernets 1. og 2. linjetjeneste samarbeider direkte om denne oppgaven uten IMDi som mellomledd. Inntil dette skjer, må samarbeidet utvikles slik at målet om rask og god bosetting av de mindreårige kan foregå uten forsinkelser i overgangsfasen.

Avsluttende bemerkninger

IMDi støtter i all vesentlighet forslaget, og foreslår at det utarbeides klare og detaljerte retningslinjer for å ivareta samarbeidet og informasjonsutvekslingen blant annet i forholdet mellom UDI - barnevernet, barnevernet - IMDi og mellom UDI - barnvernet - IMDi.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Osmund Kaldheim
Direktør

Skjoldvor Fjeldvær
Assisterende direktør

Saksbehandler: Agnethe Kjerschow
Kopi: Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/IMA